

bolestnim srcem, kako smrt izvršuje svoj posel, kako uničuje življenje...

Iz stolnih lin pa je tužno oznanjal čaroben zvonov glas, da se je zemljan preselil v večne domove...

Šopek materi na grob.

Zvonovi so ravnokar odzvonili; njih žalostni glasovi še vedno bučijo, dokler se popolnoma ne porazgube v vlažnem, južnem zraku — jaz pa stojim ob robu novoizkopanega groba! Hudo je pač gledati v temno, pusto jamo, pa veliko hujše in strašnejše je stati ob odprtem grobu, kamor so položili blago materino srce! Kost pri kosti... in tam iz kota me svarilno gleda mrtvaška glava, kakor bi mi hotela reči: »Človek, spomni se, da si pepel, pomisli, da boš tudi ti meni enkrat enak!«

Tukaj torej bodete prebivali, draga mati, v taki neprijazni hišici, v taki nevljudni družini. Tukaj boš počivalo, zlahtno materino srce, ti ki si zaslužilo, da bi prebivalo v palači iz biserjev in dragih kamenov!

Da, mati, to je človeška usoda, tako je odločil Bog že v raju z besedami: »... Dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzeta, ker prah si in v prah se boš povrnil.« To je nepremeljiv zakon, ki velja vsem Adamovim otrokom, revnim in bogatim, sužnom kakor vladarjem.

Materino srce, kak neusahljiv vir ljubezni, kak neizčrpljiv zaklad si mi bilo ti! Kakor orehovo luščino metali so me valovi življenja sem in tje, a v tvojem osenčju našel sem vedno varno zavetje in iz tebe so se kar sipali žarki ljubezni.

Ni toraj čudo, če občudujejo in obožavajo materinsko ljubezen vsi narodi, bodisi olikani ali napol divji. Drastično, pa poznavovalno izraža to n. pr. francoski narod s svojo prislovico, ki se približno tako-le glasi: Neki razuzdani mladenič je imel znanje z ravno tako ničvredno žensko; ko sta nekega dne tako skupaj sedela in se pomenkovala, vpraša ga ona nenadoma: »Ali me res ljubiš?«

»Da, jaz te ljubim čez vse in pripravljen sem storiti vse, karkoli mi velelaš.« »Dobro«, nadaljuje ničvrednica, »tako bom videla, če si govoril resnico; ako me res nad vse ljubiš, idi domu, izreži svoji materi srce iz prsi in mi ga prinesi.« Nesrečni mladenič se da res zapeljati in izvrši ta grozen čin.

Izrezal je materi srce in ga nesel svoji izvuljenki. Ko pa je bil že na njenem domu, pade mu še utripajoče materino srce pod noge, on se ob njem izpodtakne in pade. Tukaj pa spregovori srce vse v skrbeh z trepetajočim glasom: »Oh, ljubi moj sin, saj se menda nisi preveč udaril?«

Precej čudna, skoraj bi rekel grozna je ta prislovica, pa v njej je prav karakteristično izražen nazor in pojem, ki ga ima francosko ljudstvo o materinski ljubezni. Hoče nam namreč reči, da materino srce rado in vse odpušča bodisi še tako grozna početja in tako neizmerna razžaljenja.

Blagor mu, za koga še bije tako srce! A jaz... meni je odvzet ta neprecenljivi zaklad, meni se je posušil ta vir ljubezni! Le tesno leseno shrambo, kamor so položili moje bisere, smem gledati in še to mi bodo kmalu prikrili.

Pa moralo je tako priti, ker večni zakoni so kakor rečeno neizpremenljivi. Res, nad vse sem spoštoval vas, mati, pa ko bi vas še tisočkrat tako ljubil in čislal, bi ne povrnil niti jednega dneva vaše ljubezni do mene. Iz vsega srca vam privoščim dobrodejnega večnega počitka; kako bi vam ga tudi ne, saj ste si ga zaslužili, saj ste spolnili svoje dolžnosti kot mati!

Votlo hobnenje me je vzdramilo iz mojega premišljevanja; grobar je pričel svoje delo...! O le grebi, grebi brezsrčni mož; strgal mi boš sicer mater izpred mojih oči, pa iz spomina in srca mi jih ne moreš!

Še en pogled na napol že zasuto rakev... z Bogom, mati!

Hitrih korakov sem zapustil pokopališče. Kaj bi pač sedaj počel brez matere, ko bi me naša sv. vera ne učila, da se enkrat zopet snideva v večnosti!

Cerkvene zadeve.

Narodnost in vera.

P. Freund je govoril v konferenci za moške v cerkvi sv. Petra na Dunaju dne 12. min. m. blizu tako-le o gorenjem predmetu:

Sedanji časi so časi skrajnosti. Skrajnosti vladajo na polji gospodarskem in narodnostnem. Za danes hočemo posvetiti svojo pozornost narodnostnemu polju, v kolikor se ga dotikajo tudi verska vprašanja.

Nekaterim je narodnost nad vse. Ti ljudje vganjajo ž njo pravo malikovavstvo. Iz nje si napravljajo Apisa, pred katerega popadajo in ga molijo. Darujejo mu vse. Samo narodnost! Ta jim je začetek, središče in konec, s kratka vse!

Tu vlada edino le strast, sama strast. Strast pa je huda ost, ki priganja k delovanju — pa tudi obveza, ki slepi vid.

Samo-narodnjaki so slepi za slabosti svojega lastnega naroda. Kdo je vendar tako bedast, da bi mogel s prepričanjem trditi, da ima samo en narod pravico do obstanka, da je le ta edini, ki je brez napake, enak krasnemu angelu iz nebes?

Po drugi strani pa so samo-narodnjaki slepi za prednosti in vrline drugih narodov. Po njihovem mnenju niso drugi narodi ne le samo manj vredni, ampak kar naravnost za — nič. Kar pa je za nič, se mora sovražiti! Torej sovraštvo nasproti drugim narodom, tudi ako bivajo na istih tleh, vživajo isti zrak, pijejo od tiste vode!

Pri tem pa, ko je nekaterim narodnost nad vse, drugim ni — nič! To so prave skrajnosti. Oni, ki hočejo razdejati ves družabni svet, ki hočejo rodbinske vezi ali kar popolnoma presekati ali jih pa za sedaj le še razvozljavajo z vsemi močmi, ljudje, ki nočejo ničesar vedeti ne o občinah, ne o državah — tudi ničesar nočejo vedeti o narodnosti. Ti ljudje ne poznajo združevanja sorodnih si sil. Postaviti hočejo Babilon, v katerem bi milijoni in milijoni ljudij kar tako skupaj prebivali.

Krivo je eno ko drugo. V sredi med obema skrajnostima je resnica. Kako krasna, kako pravična je — prav ker je v sredi — sodba katoliške cerkve o narodnostnem vprašanju! Po njej imajo vsi ljudje, torej vsa plemena, rudeča in rujava, črna in bela enega Boga, enega Odrešenika, ki se ni velovečil in umrl samo za nekatere izbrane, ampak za vse brez razločka. Vsi imamo en velik namen, kateremu se morajo vsi drugi, še tako različni podrediti, namreč večno izveličanje. Ujemaje se z naukom sv. cerkve, piše sv. apostel Pavel: »Ne sramujem se evangelija; Božja moč je namreč v zveličanje vsakemu, kateri veruje.« »Grekom in Negrekom, modrim in nemodrim sem dolžnik.« »Ni (namreč v bistvu) razločka med Judi in Grki: ker Eden in Isti je Gospod vseh, ne za vse, ki ga kličejo.« In še dalje pravi: »Tu se ne gre ne za Juda ne za Grka, ne za sužna ne za prostega, ne za moža ne za ženo, ker vsi ste eno v Kristusu.« Torej eno v glavni stvari! Neopravičeno je torej preobilno poviševanje lastnega naroda, vsako zaničevanje bodisi katerega koli naroda pa je zločin.

Poleg te bistvene enakosti narodov pa so razločki v drugih ozirih. Ako mora biti vrejeno vsaktero nagnenje, mora biti še posebej glavno nagnenje, ki je ljubezen, tako n. pr. je vendar otrokom lastni oče bližnji,

kot kateri si bodi prihajač. Sin mora svojega očeta ljubiti bolj kot druge ljudi. Oni narod, ki ga imenujemo svoj narod, ker sem se iz njega rodil, ker med njim živim, smem, morem in moram bolj ljubiti kot kateri si bodi drug. Tako uči tudi sv. Pavel: »Vse naj se godi dostojno in v redu.« Pavel nam je pa tudi po svojem delovanju vzgled. Oznanjeval je evangelij vsem, ker je bil vsem namenjen; toda začel je pri svojih rojakih; »najprej njim, potem poganom.«

Pred kratkim dobil sem v roko zelo razširjeno knjižuro, v kateri se bere: »Romanom katolicizem, Slovanom shizma, Germanom protestantizem!« Se stališča razuma bi se moral človek sramovati, ozirati se sploh na ta poziv, ko bi se enaki pozivi dan na dan ne ponavljali sedaj v tej, sedaj v oni obliki, prazne besede, ki pa tako lahko pri dandanašnji nerazsodnosti zapeljejo razum, da podleže strasti.

Ta poziv pa sam sebi nasprotuje. Naj govorim prav tako, da lahko oprime vsak z roko. Kaj bi kdo rekel, ko bi jaz začel učiti: Za Romane je $3 \times 3 = 7$, za Slovane je $3 \times 3 = 9$ in za Germane je $3 \times 3 = 8$. Prav po pravici bi moral vsakdo trditi, da sem, če uže ne popolnoma nor, vsaj precej prismojen! Resnica je vedno in povsod resnica. »Resnica Gospodova ostane na vekov veke.« Čehi morajo pripoznati, da so bili tepeni na Beli Gori, prav tako kot Francozi svoj Sedan. Ni drugače. Zgodovinska resnica ostane resnica, naj je »zgodovina« pisana v nemškem, slovanskem ali romanskem jeziku. In kakor računski, zgodovinski, ostane tudi verska resnica verska resnica in verska zmota verska zmota, naj jo nahajamo bodisi pri Nemcih, Slovanih ali Romanih.

Zato pa je edino pravo le to: vsak narod je dolžan vsprejeti pravo vero in po njej živeti, kakor hitro jo je spoznal za resnično.

Gospodarske stvari.

Nekaj za sadjarje.

III.

Iz vsejane pečke ne zraste vselej zlahtno drevo, akoravno je vzeta od zlahtnega sadu. »Ne vselej« rečemo za to, ker se zna včasih vendar pod ugodnimi pogoji tudi kaj izvrstnega razviti iz nje. Ako se pa hoče za gotovo sad te ali one kakovosti imeti, se mora drevo vselej cepiti.

Kedaj naj se režejo cepiči za spomladansko cepljenje? Kratek odgovor je: Prej ko začnejo mladike zelenje poganjati. Najboljše je, da se dobijo cepiči, to je eno letne mladike, okoli sv. Jožefa. Kakih 14 dni prej ali slej je vsejedno. Potem pa se naj utaknejo kakih 10 cm globoko v vlažen pesek v kleti ali na kakem senčnem kraju. Tako se ohranijo več mescev sposobni za cepljenje. Smejo pa se že o pustu (posebno črešnje) ali celo v jeseni rezati in se hraniti na omenjeni način. Samo zmrznjene ne smejo biti mladike, ko se režejo.

Kakšno debelost morajo imeti divjaki, ki se cepijo! Zadostuje debelost navadnega svinčnika, katero velikost dosežejo v drugem letu svoje starosti, nekateri pa že v prvem, zanemarjeni pa še le v tretjem. Ako so pa debelejši, bode uspeh tem povoljniji. — Ali se naj cepijo mlada drevesa pri tleh ali pa visoko? To je vsejedno in ni vsejedno. Raste cepljenje na obojni način. Pa nekatere kakor je n. pr. vsega priporočila vredna Ananas rajneta nočejo prav rasti na visokost. Treba je torej, da se pusti divjak rasti do kronske višine, ali pa se naj pri tleh cepi s takšno sorto, ki dobro uspeva na visokost, in še le v kronski višini se naj pozneje leta cepi slaborastna sorta.

(Dalje prihodnjič.)